

(ياسى 1 – بەتتە)

■ **ءداسنۇرلى كاسپىيەن وسى**

زامانىي كاسپىكە دەيىن

6 – ايدىنكە 13 – كۇنى ورتا ازىيا التىن، اسىل

تاس، قاس تاسى كاسپ باقشاسىنىڭ 2 – قاباتىنداي شىنجاڭ وسمھانى التىن – كۇمىس اشكەي بۇيىمدارن مانەرلەۋ شەكى سىرىكتەستىگىنىڭ بايىرىى ادستەگى قولنەر شىبەرھاناسىندا، زەرگەر ابدۇرەشىت ابلەھەت التىن سرعانى قولدان جاساۋدا.

مۇنداي ەرەكشە ۱دس “زىران” شىبەرلىگى دەلىسەدى. التىن اشكەي بۇيىمداردىڭ بەدەرى كۇردەلى، جىڭشكە دە نازىك بولغاندىقتان، ەڭ قاراپايم زىران سرعانى جاساۋ ؤۇشنى 4 ادام سەل. بەسسىپ، از دەگەندە 3 كۇن جۇسپايدى، وسى سەل. بەيتىن دە باعاسى جوعارى بولادى.

وسمايى كاسپ باقشاسىنا العاشقى توپتا برگە تەيكەن كاسپورنىداردىڭ ىبىرى. سىرىكتەستىك 1999 – جىلى قۇرلغان، القا باستىى ؤمۇتالىپ وسھان اۆلەتتە. كى التىن مانەرلەۋ شىبەرلىگىنىڭ 4 – ۇرباقى مۇراڭكە. رى. سىرىكتەستىكنىڭ قازىرگى قىزمەتكەرلىرىنىڭ ارا. سىندا 10 جىلدان استام قىزمەت تاجىرىيەسىنە يە، قول- نەر شىبەرلىگى توسەلگەن زەرگەرلەر %50تى ۇستاي- تىن تىپتىك “شىبەرلەر كاسپورنى”.

بايىرىى ادستەگى قولنەر شىبەرھاناسىنىڭ جا. سىندا وسمايى اۆتوماتتى ۇندىرىس سىجى بار، 3D) باسۇ جابدىعى، جىبەلتۇ جابدىعى، شارىك جاساۋ جابى. دىعى، شىجىر بوساتۇ جابدىعى سباقتى بۇكلەدى اۆ- توماتتى جابدىقتار قىزمەت سىتەپ تۇر، ولاردىڭ بار- لىعى ەل شىندەگى قازىرگى ەڭ وزىق شىبەرلىك ورەسىندە. قازىر سىرىكتەستىكنىڭ كۇنسە مانەرلەيتىن التىن ونىمدەرى 20 كىلوگرام توڭرەگىندە.

كونەنى قالدىرىپ، جاڭئانى شىعارغاندا عانا ۇز- دىكىسىز داۋمعا بولادى. ۇمۇتالىپ بىلاي دەدى: ۱داس- تۇرلى ۱رى وسى زامانىى، شىبەرلىك يەن جوبالاۋ ماندىك جاقان تۇگەلدەي شكىى بايلانسقا يە، سەل رىكتەستىكنىڭ ونىمدەرى ۱داسنۇرلى شىبەرلىك مادەد- يەتتىن جالعاستىرۇمعا ئەڭ ۇمان بەرۇمەن بىرگە، داۋىر- مەن بىرگە العا ىلگەرلىپ وسى زامانىى مودالىق ەلە. مەنتىئەردى دە اىگىلۇبى كەرەك؛ جۇرتشىلىقتىڭ ۱داس- تۇرلى ەسنتىكا كوزقاراسىن قاناعاتاندىرۇدى يگەرۇمەن بىرگە، جاستار لەگى ۇشنى دە ەرەكشە مودالىق ۇزىنات بۇيىمدار ۇندىرۇ كەرەك.

“شىنجاڭدىى التىن، كۇمىس بۇيىمداردى ۇندىرۇ، مانەرلەۋدەگى باستاماشى كاسپورن رە- تىندە، سىرىكتەستىك كاسپ باقشاسىنا كىرگەننىن كەيىن، سايباساتنىڭ تىپەدىلىگىنىن پايدالاندى، بۇل

التىن تۇتاس كاسپ تىزبەگى شوغر لانغان اۋماق قالىپتاستىردى

يىگىلكىنەۋگە بولادى.

كاسپ باقشاسىنىڭ قىزىمەتكەرى ۇۋو سىسى بىلاي دەپ تانىستىردى: ورتا ازىا التىن، اسىل تاس، قاس تاسى كاسپ باقشاسى ۱ر قاباتنىڭ فۇنكىتسىياس- نىڭ ورنىن تۇراتاندىرۇندا ەكچەي – تەكچەيلى بىو- لس جاساعان، مۇنىڭ شىندە 1 – قابات التىن مادەنىيە- تى، التىن ونىمدەرىن تانىستىرىپ ساتۇ جانە التىن ساۋ- داسىنىڭ سايكەستى قىزمەت وتەۋ اۋماعى، 2 – جانە ونان جوعارى قاباتتار التىن، اسىل تاس، قاس تاسىن ۇندىرۇ، مانەرلەۋ ورنىندارى مەن سايكەستى قىزمەت وتەۋ اۋماقتارى.

“ شىنجاڭ ەلىمىزدەگى ماڭغۇدى التىن وندى- رىلەتتىن چەر رەتتىدە، جىبەك جولى ەكونومىكالىق بەلدەۋى بويىنداي مەملەكەتتەردىڭ التىن بازارى- مەن تەرەگدەي سەلبەستىك جاساۋدى، التىن بازارى- نىڭ تۇتاس كاسپ تىزبەگى بويىنشا داۋمۇن جانە التىن بازارىندا جاڭئالىق اشىپ باياندى داۋمۇن ىلگە- رىلەتتۇ سىباقتى قاجاتلاردا تابىعى ارتقىشلىققا يە – دەدى ۇۋو سىسى، قازىر كاسپ باقشاسىنىڭ التىن ۇندىرۇ، مانەرلەۋ مولشەرى 15 تونناعا، قاس تاسىن ۇندىرۇ، مانەرلەۋ مولشەرى 10 تونناعا ەقتى. 2 – مەرزىمدىك قۇرىلىسنىڭ اياقتالۇنا نلەسە، كەلەشەككە بۇل ارا ورتا، باتىس، وڭتۇستك ازىباعا باغىستانغان وڭىرلىك التىن كاسپى شوغر لانغان رايونعا اينالادى، سونمەن قوسا ورتا، باتىس، وڭتۇستىك ازىا وڭىرلىك قىناستا جاڭئالىق اشۇ ورتالىق بولادى.

۱داسنىڭ كوزگىزبە اۋماعىنىڭ 3 اۋماقتا بولىنەدى. مادەنىيەت كوزگىزبە اۋماعىندا، سايباحاتىشلار دۇنيە ۇجۇزىنىڭ التىن كاسپى تارىچىن، جۇڭگونىڭ التىن كاسپى تارىچىن، شىنجاڭنىڭ التىن كاسپى تارىچىن تۇسىنە اлады. شىنجاڭ التىن بايلىعى شوغر- لى جەرلەردىڭ ىبىرى، مۇندا شىنجاڭنىڭ جەر بەدە- رىنە ەلىكتەپ جاسالغان قۇم نۇسقا بار، ول شىنجاڭنىڭ التىن بايلىغىنىڭ تارلۇىن تىكە كورسەتەدى. كوزگىزبە زا-

لىنان تابىعى التىن كەن تاستارىن دا كورۇڭكە بولادى، ايتۇلارعا قاراعاندا، ىبىر توننا التىن كەن تاسنان نەبارى 3 گرام التىن وندىرىلەدى ەكەن، مۇنان التىننىڭ وتسە سىرەك كەزدەسەتتىندىگىن بىلۇگە بولادى. التىن مادەنىيەتنىن ۇستىسىپ، اسم دە سالتانات- تى التىن ۇزىنات بۇيىمدارن تاماشالانۇمان سىرت، 1 – قاباتتان ۇرپىجى قىناستىق باعا قويۇ، ەسەپ جابۇ قىزمەت وتەۋ ورتالىق ازىرلەگەن التىن ئاقتى زاتىنىڭ، كەشەۋىلدەپ شىعاتتىن زاتىنىڭ جانە ونىڭ تۇتىندامالى ونىمدەرى ساۋداسىنىڭ ئاقتى ىنفورماتى- ياسىنان قىزمەت وتەۋىتىنن، ھالىق اقشاسىنىڭ ھالد- قاراداي نەگىزگى اقشالارمەن، جىبەك جولى ەكو- نومىكالىق بەلدەۋى بويىنداي مەملەكەتتەر،دىنڭ ۇساق اقشالارىنىڭ ئاقتى باعايى ىنفورماتىسسانان قىزمەت وتەۋىتىنن، التىن، اقشا سىباقتى قاجاتلارداي قىناستىق بىلىمدەر سىياقتىلاردان قىزمەت وتەۋىتىنن

جوعارى دەڭگەيلى دامۇ بەتالىسىنان جازبادى

كاسپ باقشاسىنىڭ 7 – قاباتىندا شىنجاڭ جۇڭپىن جىيىنە ۇنجۇ – مارجان ۇزىنات بۇيىمدار شەكى سىرىكتەستىگىنىڭ CNC سىفرىمە ەگەڭرەلە- تىن سىجى، ەلەكتىرلى اۆتوماتتى سىجى، قۇلتىئىمىر سىجى ادامداردىڭ نازارىن قاشاندا وزىنە بۇرادى. سەل رىكتەستىكنىڭ مەتال 3D باسۇ جابدىعى قازىر دۇنيە جۇ- زىندەگى وزىق جابدىق سانالادى. جۇڭپىن جىيىنەنىڭ القا باسقىى ۇ جىينلۇك بىلاي دەدى: بۇل جۇڭگونىڭ التىن جاساۋ ەڭ وزىق تەخنىكاسىنىڭ كاسپ باقشاسىنا كىرگەندىگىن بىلدىرەدى. ونىمەن التىن ۇزىنات بۇ- يىمداردى جاساعاندا %80 ادام كۇشۇن ۇنەمدەۋمەن بىرگە، التىن اشكەيى بۇيىمنىڭ جىلتىراۋقىشى، ستەرەۋىلدىى %60 جوعارىلايدى.

2018 – جىلى شىنجىن دىلۇقنىڭ ۇنجۇ – مارجان

ۇزىنات بۇيىم شەكى سىرىكتەستىگى باستاماشى بولغان 7 التىن ۇنجۇ – مارجان كاسپورنى بىرلەسىپ قۇرغان جۇڭپىن جىيىنە ورتا ازىيا التىن، اسىل تاس، قاس تاسى كاسپ باقشاسىنا كىرىپ، ەل شىندەگى ماڭداي الدى التىن ۇندىرۇ، مانەرلەۋ جابدىقتارى مەن تەخنىكاسىن الا كەلىپ قانا قالماستان، كوپ ماركا بىرگە ۇمىر سۇرگەن التىن، كۇمىس، ۇنجۇ – مارجان ۇزىنات بۇيىمدار جۇيەسىن دە الا كەلدى.

“ۇيىرە بولپ” شىنجاڭغا كەلۇدى تىلگە العاند- دا، ۇ جىينلۇك بىلاي دەدى: ورتا ازىيا التىن، اسىل تاس، قاس تاسى كاسپ باقشاسىنا تۇتاس كاسپ تىز- بەگى فاكورلارى شوغر لانغان، كولەم ونىمدىلىگىن جانە ماركا نىقال كۇشنى اىگىلەي اлады.

ەل شىندەگى ماڭداي الدى التىن كاسپورنى- دارىنىڭ كەلۇى ورتا ازىيا التىن، اسىل تاس، قاس تاسى كاسپ باقشاسىنىڭ مادەنىيەت ماىەگىن بايىم- تىپ، ۇنىمنىڭ قوسىمشا قۇنىن دا جوعارىلاتتى.

5 – قاباتئاعى شىنجاڭ بۇيۇلۇ چىڭشياڭك التىن ويماشلىق مادەنىيەت جاساماتىدىعى شەكى سىرىك- تەستىگى وسى زامانىعى جوعارى عىلىم – تەخنىكا پاتەنت تەخنىكالارن سىكە قوسىپ، ويماشلىق، التىن – كۇمىستى ارالاس ورنالاستىرۇ سىباقتى ۱داس- تۇرلى شىبەرلىكپەن جاساۋعا جاڭئالىق قوسىپ، توپتاپ ۇندىرۇدى قاناعاتاندىردى.

7 – قاباتئاعى شىنجاڭ بۇيچاي توبى سلۇ بۇيچاي ۇنجۇ – مارجان شەكى سىرىكتەستىگى جاڭا ۇلكىنى زەرەتتەپ اشۇمعا ۇمان بەردەى، ولاراي ساين 10لئانن 20عا دەيىنگى جاڭا ۇلگىدەگى ۇزىنات بۇيىمدارن بازار- عا شىعاردى ۱رى ەلەركۈندىق ساۋدا نۇعىرىنان پايدىا. لانىپ، شىنجاڭ ەرەكشەلىكىنە يە التىن ۇنجۇ – مارجان ۇزىنات بۇيىمدارن “سىرتقا شىعاردى”.

۱ر كاسپورن جوعارى ساپالى داۋماعا تالىپ- نىپ، جوعارى دەڭگەيلەنۇ بەتالىسىنا تاباندى بولدى.

ۇرپىجى جوعارى – جاڭا تەخنىكالىق كاسپتەردى اشۇ رايونى (جاڭا قالا رايونى) مادەنىيەت، دەنە تارىيە، سايباح ەمەھەسىنىڭ باسقىى ۇلك خۇلك بىلاي دەدى: ونەر كاسپ سايباحتى جاڭا كاسپ فورماتىياسى ارقىلى ساد- ياحت دامۇشنىڭ جاڭا قالىبىنا جىنەكشىلىك ەتۇ جالىي تۇلەد. لىق وي جىلىسى بويىنشا، جوعارى – جاڭا تەخنىكالىق كا- سپتەردى اشۇ رايونىندا (جاڭا قالا رايونى) ورتا ازىيا التىن، اسىل تاس، قاس تاسى كاسپ باقشاسى سىياقتلاردى نەگىز ەتكەن ونەر كاسپ سايباحتان جانە ساۋدا سىتەرى سايباحتن جولعا قويىپ، “سايباح + ونەر كاسپ” ارناسىن جۇزەگە اسىرىپ، ونەر كاسپ سايباحتىنىڭ جوعارى ساپالى داۋمۇن جۇزەگە اسىردى ۱رى وسىنى سۇيىمەن نىسىپ، تۇتاس الاپتىق سايباحتىنىڭ داۋمۇن جىبەدى.

وڭتۇسىنىڭ شىنجاڭنىڭ اۋىل - قىستاقلارنىدا “دارەتخانا تۇڭگەرسىن” جەدەلدەتۇدى ارقاۋ ەتە وتىرىپ اقبل - كەڭەس بەردى

(ياسى 1 – بەتتە)

تانىمىدى جوعارىلاتۇ، مەھنايزمىدى اقاۋسىز – داندىرۇ، دالىمە – ۱دال شارا اتقارۇ، اۋقىم قالىپتاستىرۇ سىباقتى جاقناردان وڭتۇستىك شىنجاڭنىڭ اۋىل – قىستاقلارنىدا “دارەتخا- نا تۇڭگەرسىن” جەدەل ىلگەرلەتتۇ جونىد- دە ۇسىنىستار قويدى. كوپىشلىك بىلاي دەپ قارادى: سوغقى جىلدارى اۆتونومىيالى شۇجى شي جىنپىڭنىڭ اۋىل – قىستاقلارداى “دارەتخانا تۇڭگەرسى” جونىدەگى ماڭغ- دى نۇسقاۋلارنىڭ رۇحىن مۇقيات دايەكسىلەند- دىرىپ، تىاناقناتىدىرىپ، ىبىر قىدىرۇ ۇنىمە- دى شارالاردى قولدانىپ، رايونىمىزدىڭ سايباحاتىنىڭ ۇلكىنى تەدە كورنەكنى نائىچەگە قول جەتكىزىپ، ۱ر ۇلت جۇرتشىلىغىنىڭ جاپپاي قارسى اۋۇنسا بولەندى.

كوپىشلىك مىناداي ۇسىنس بەردى: را. يونىمىز اۋىل – قىستاقلارنىڭ قورشاعان ورتا- سن وگاۋ، جونگە ساۋۇ قىزمەتسەنە ۇشتاستىرا وتىرىپ، جەر – جەر ۇز جاعادىنا ۇتلەسەتىن تەخنىكالىق ۇلگىنى تاڭلاۋدى جەدەلدەتەپ، اۋىل – قىستاقلارنىڭ دارەتخانسىن وزگەرتەپ ساۋۇ بىلىمدەرى مەن تەخنىكالىق باۋلۇدى جاپپاي كۇشەيتۇ: دەنساۋلىق ساقتاۋ، سالامات- تىق تارىيەسىن ونان ارى كۇشەيتىپ، شارۋا. لاردىڭ تۇلعالىق رولىن ساۋلەنلەندىرىپ، شار- ۋالاردى علمى، سالاماتى، اقاۋسىز تۇرمىس كوزقاراسىن ورتاتۇمعا جىنەكشىلىك تەپ، ور- كەنىيەتتى تۇرمىس فورماسىن دارىتەۋ؛ قىزمەت- تىى ىلگەرلەتۇ جانە قامتاماسىز داندىرۇ مەل- ھانىزىمىن اناغۇرلىم اقاۋسىز داندىرىپ، قارجى قوسۇدى مولاتىپ، كوپ جاقنىڭ كۇشنى كو- رىكتى اۋىل – قىستاق قۇرىلىسنانا سالىسۇمعا باستاۋ؛ قۇرۇق مەن باسقارۇدى ۇشتاستىرۇعا اناغۇرلىم تاباندى بولپ، سوغقى مەرزىمەدگى اينالىم، باسقارۇ، كۇتەدەۋ مەھنايزىمىن كەمەل. دەندىرىپ، اۋىل – قىستاقلارنىڭ “دارەتخانا تۇڭگەرسىن” تىغىللىقتى ىلگەرلەتۇ كەرەك.

لەبىزدەردى تىغىداغاننان كەيىن نۇرلان ۱بىلھاجىن بىلاي دەپ اتاپ كور- سەتتى: كىشكەنە عانا دارەتخانا ۇلكەن ھالىق تۇرمىسىنا سايدى، اۋىل – قىستاقلاردا “دارەتخانا تۇڭگەرسىن” ۇزدىكىسىز ىلگە- رىلەتتۇ شي جىنپىڭ جولداسىتى ۇيتقى ەتكەن

رايونىمىز “داۋىر جاڭا ادامدارنىڭ اڭگىمەسى – مەن وتانىمىەن بىرگە تۇلەيمىن” اتتى لەكسىا جارىسىن وتكىزدى

تىشلىشىمىز جىيا چۇنشيا 6 – ايدىنكە 2۱ – كۇنى ۇرمىجىدەن ھابارلايدى. جۇڭخۇا ھالىق رەسپوبلىكاسى قۇرىلغاندىنىڭ 70 جىلدىغىن قۇتتىقاۋ ۇشنى، 6 – ايدىنكە 2۱ – كۇنى “داۋىر جاڭا ادامدارنىڭ اڭگىمەسى – مەن وتانىمىەن بىرگە تۇلەيمىن” اتتى لەكسىا جارىسىنىڭ باستاپ- قى جارىسى — “پارتيا قۇرۇدنىڭ اۋەلگى ماقسا- تى” تاقىرىبىنداي جارىس ۇرمىجىدە وتكىزىل- دى، بۇكىل شىنجاڭنىڭ ۱4 ايماق، وبلىسىنان، قالاسىنان كەلگەن 30 ساڭئالىق جارىسقا قاتناستى.

سول كۇنى جارىسقا قاتناسقان ساڭئالقتار رايونىمىزدىنڭ ۱ر سالا، ۱ر كاسپىتەرىنەن كەلگەن. ساڭئالقتار “پارتيا قۇرۇدىنڭ اۋەلگى ماقساتى” اتتى نەگىزگى تاقىرىبتان جازباي، جاڭا جۇڭگو قۇرىلغاندىنىڭ 70 جىلدىغىن، پارتيا مەن مەملەكەتنىڭ ۱ر سالا سىتەرىندە قولعا كەلتىرگەن شۇغىلالى تابىستارىن، ۇز قىزمەت ورنىن تىاناق تەپ، ۇز كەشىرەلەرىمەن ۇشتاسىرىپ، نەگىزگى سانداىى پارتىيالى كادرلاردىڭ اۋەلگى ماقساتى ۇمتىباغاننى، بورىشى ەستە بەرىكە ساقتاغاننى اسەرلى بايانداپ، قاراپايم قىزمەت ورنى- دا قۇلىسنا كۇرەسكەن قىزمەتكەرلەردىڭ شابىتقا تولى اسەرلى اڭگىمەلەرىن كوسلە شەرتىپ، نەگىزگى ساند- داعى قالىڭ پارتىيالى كادرلاردىڭ وتانىمىزەن بىرگە تۇلەپ، داۋىرمەن بىرگە ەكسىدەي ىلگەرلەگەن جاندى اماپالتىن بەينەلەدى.

مەنىڭ اقتاۋ اۋدانىنىڭ بارىن اۋىلىنى

۱ر ۱مالى قىستاعىندا تىۇرغانىما 3 جىل

رايونىمىزداي ۇش جەر ەل شىندەگى سايباحت وىرلەۋى ەڭ تىز بولغان كوزەۋلى جەر بولپ سارالاندى

يونان سايباحت ەكونومىكاسى قۋاتتى رايونعا اينال- دىرۇدى ىلگەرلەتەپ، شىنجاڭنىڭ سايباحتى نەگىز- دىك قۇرىلغى، بازاردى جەتىلدىرۇ، سايباست بەرۇ قاتارلى جاقناردا قاۋىرت العا باستى. ماڧىڭۇونىڭ ۇلكەن ساندى مالىمەتىىندە، 2018 – جىلى شىنجاڭنىڭ سايباحتىنىڭ ورلەۋگە كوتەرىلۇ سالىس- تىرماسى سايكەستى مەزگىلدەگىدەن %19۱ ارتىپ، جۇڭگونىڭ شكىى وڭىرىندەگى 3۱ ولكە، رايون، قالاننىڭ شىندە ىبرىنىشى ورنىدى بەلەگەن.

بۇل رەتكى داڭقى تورىنەن كورىنگەن 3 نىسدا- نالى جەر شىنجاڭ سايباحت بايلىعى شوغر لانغان

6 – ايدىنكە 19 – كۇنى يىڭنۇان 4 – شى 70 – تۇانىنىڭ جۇمىشى – قىزمەتكەرلەرى لاۋاندا جىناۋدا. يىپىل بۇل تۇان ەككەن لاۋاندا گۈل اشۇ مەزگىلسە ۇتتى، جەرگىلىكى ورنىندايى جۇمىشى – قىزمەتكەرلەر اۋا رايى اشىق كەزدەن پايدالانىپ لاۋاندىنى قاۋىرت جىناب، مول ۇنىم رۇمعا شىنايى كەپىلدىك ەتتى.